

Wegwijzer in de Bijbel

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

35. De HEER sluit een verbond met Israël

Bijbelgedeelte: Exodus 18:1-24:18

Mozes ziet Jetro, zijn vrouw en zijn zoons weer

Misschien kun je je nog herinneren dat Mozes in Midian trouwde met Sippora, de dochter van Jetro, bij wie hij veertig jaar bleef. Toen de HEER Mozes riep om naar Egypte te gaan, nam hij Sippora en hun beider zoons Gersom en Eliëzer mee. Wanneer het was weten we niet, maar op zekere dag stuurde hij hen alle drie terug naar Jetro.

Op een dag kreeg Jetro in Midian het bericht dat Mozes met het gehele volk bij de berg Horeb in de Sinai woestijn was aangekomen (zie het kaartje bij les 32). Hij ging op weg om Sippora en zijn beide zoons naar Mozes te brengen. Mozes ontving hem hartelijk, en had natuurlijk veel te vertellen. Jetro was heel blij dat de HEER de Israëlieten had gered uit de hand van de Egyptenaren. Hij prees de HEER, en zei: "Nu zie ik dat de HEER machtiger is dan alle andere goden", en hij bracht de HEER een offer.

De raad van Jetro

Eén van Mozes' taken was recht te spreken. De hele dag stond het volk om hem heen met hun vragen en twistpunten. Jetro zag het hoofdschuddend aan, en zei toen ze 's avonds samen aten: "Waarom moet jij steeds voor hen klaar staan? Waarom houd jij als enige zitting ... van 's ochtends tot 's avonds?" Volgens hem zou het Mozes op den duur uitputten. Daarom gaf hij hem een goede raad: Blijf het volk Gods wetten en voorschriften onderwijzen en blijf tot de HEER gaan ten behoeve van het volk (we noemen dat een middelaar). De belangrijke zaken moest Mozes blijven doen, maar kleine zaken zou hij beter aan betrouwbare mannen kunnen overlaten. Mozes vond dat een goede raad. Hij deelde het volk in groepen in, en stelde over elke groep een leider aan, waar het volk eerst naartoe moest gaan met problemen en geschillen. Pas als die het een zaak vond waarover Mozes zou moeten beslissen, ging hij naar Mozes toe voor een uitspraak.

Gods verschijning op de berg

Precies twee maanden (60 dagen) na hun vertrek uit Egypte bereikten Mozes en de Israëlieten de berg die de HEER gekozen had om met hen te spre-

ken en waar zij Hem offers moesten brengen. De HEER zei Mozes de berg op te gaan, en vanaf de top zei Hij hem dat hij tegen de Israëlieten moest zeggen: "Jullie hebben gezien hoe ik ben opgetreden tegen Egypte, en hoe ik je op adelaarsvleugels gedragen heb en je hier bij mij gebracht." Dit is een heel mooi beeld voor de liefdevolle manier waarmee God met hen omging; want een adelaar gaat onder het vliegenvlug jong vliegen om ervoor te zorgen dat het tijdens die eerste vluchten(en) niet neervalt.

Hij gaf hen toen de belofte: "Als je mijn woorden ter harte neemt en je aan het verbond met mij houdt, zul je een kostbaar bezit voor Mij zijn, kostbaarder dan alle andere volken – want de hele aarde behoort Mij toe. Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk." Een priester is iemand die voor God staat ten behoeve van andere mensen. Als het volk Israël een koninkrijk van priesters zou zijn, laat dit het grote plan van God zien, namelijk dat de nakomelingen van Abraham, Isaak en Jakob een zegen zouden zijn voor alle mensen.

Mozes vertelde dit de Israëlieten, die zeiden dat ze alles zouden doen wat de HEER had gezegd. Toen Mozes dit doorgaf aan de HEER, zei de HEER: "Ik kom naar je toe in een donkere wolk, dan kan iedereen het horen wanneer Ik met je spreek en zullen ze voor altijd vertrouwen in je hebben." Omdat de HEER heilig is, anders dan wij mensen, mogen mensen niet dicht bij Hem komen. Mozes moest ervoor zorgen dat iedereen binnen drie dagen gewassen moest zijn en schone kleren aanhad. Bij het aanbreken van de derde dag moesten ze zich bij de berg verzamelen, maar niet te dicht bij komen. Terwijl iedereen het kon zien, zou de HEER neerdalen op de berg.

Die ochtend begon het bij het eerste daglicht te donderen en te bliksemen uit een dreigende wolk boven de berg. Ook klonk er een luid geschal als dat van een ramshoorn. Iedereen was bang, maar Mozes ging het volk voor naar de voet van berg. Die was nu helemaal in rook en vuur gehuld en de berg trilde hevig. We zouden dus kunnen denken aan de verschijnselen bij een

vulkaanuitbarsting, maar dat was het niet. Het geluid van de ramshoorn werd steeds sterker. Toen de HEER was neergedaald op de berg vroeg Hij met een geweldig stemgeluid Mozes naar boven te komen. Maar de HEER stuurde hem meteen weer naar beneden om het volk ernstig te waarschuwen niet uit nieuwsgierigheid de berg op te gaan.

Voorschriften van het Verbond

Toen sprak de HEER, zodat iedereen het kon horen, de woorden van wat de Tien Woorden, of Tien Geboden genoemd wordt:

1. Vereer naast Mij geen andere goden.
2. Maak geen godenbeelden om ervoor te knielen, want dat sta Ik niet toe. De HEER is immers de God die doet wat Hij gezegd heeft. Hij had hen uit Egypte bevrijd, terwijl de goden van Egypte daar niets tegen konden doen. Ook de goden van de volken in het beloofde land zouden niets tegen de HEER van de Israëlieten kunnen doen.
3. Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want als u dat doet bent u schuldig voor Hem.
4. Houd de sabbat in ere. De zevende dag is een rustdag voor de HEER, waarop je geen werk doet, en ook je kinderen, slaven, vee en vreemdelingen in het land niet. Want de HEER heeft na de schepping op de zevende dag gerust, en die dag gezegend en heilig verklaard (anders dan de andere zes dagen, bestemd voor Hem).
5. Toon eerbied voor je vader en moeder.
6. Pleeg geen moord.
7. Pleeg geen overspel.
8. Steel niet.
9. Leg over een ander geen vals getuigenis af. Zeg bijvoorbeeld in een rechtszaak niet dat iemand schuldig is, terwijl je weet dat het niet zo is.
10. Kijk niet jaloers en verlangend naar wat een andere heeft. Wees tevreden met wat je zelf hebt.

Het volk was zo bang geworden bij het zien en horen van alle verschijnselen, en het horen van de geweldige stem van de HEER, dat het achteruit was gedeinsd. Ze zeiden tegen Mozes: "Spreek u met ons, wij zullen naar u luisteren. Maar laat God niet met ons spreken, want dan sterven we." Maar Mozes zei tegen hen: 'Wees niet bang, God is gekomen om u op de proef te stellen en u vol ontzag voor Hem te laten zijn, zodat u niet zondigt.'

Na het uitspreken van de Tien Woorden riep de HEER Mozes weer naar boven. Daar gaf Hij hem nog veel meer voorschriften voor hun leven als heilig volk voor de HEER (anders dan alle andere volken, en apart van die volken om alleen voor de HEER te zijn).

Zo waren er voorschriften voor het brengen van offers, maar ook voor het houden van slaven, uitbuiting, het lenen en uitlenen van geld, armoede, lastering van God en mensen, ruzies, misdaden, verwondingen, dood, diefstal, tovenarij en waarzeggerij, het bewerken van het land, enz.

Verder gaf de HEER niet alleen voorschriften voor de rustdag op de zevende dag van de week, maar ook voor een zogenaamd 'sabbatsjaar'. Het land mocht zes jaar bewerkt en ingezaaid worden, maar in het zevende jaar moest het land rust krijgen. De vruchten van de druivenstokken en vruchtbomen mochten dat zevende jaar ook niet geplukt worden. Die waren voor de armen en de dieren. De HEER zou zulke overvloedige oogsten geven, dat ze het zevende jaar genoeg zouden hebben om te eten.

De drie grote feesten

Ook gaf de HEER hen drie grote feesttijden ter ere van Hem:

1. In de eerste maand het zeven dagen durende feest van het Ongedeseemde brood, ter herinnering aan het wegtrekken uit Egypte.
2. Het Oogstfeest bij de eerste opbrengst van de graanoogst, 50 dagen na het feest van het Ongedeseemde brood.
3. Het Inzamelingsfeest, wanneer aan het eind van het jaar de hele oogst, ook van de bomen, is binnengehaald.

Bij al deze drie feesten moesten de mannen voor de HEER verschijnen.

De Engel die het volk leidde

De HEER beloofde Mozes en het volk dat de verdere reis altijd een engel voor hen uit zou gaan. Die engel zou de woorden van de HEER tot Mozes spreken en het volk moest dan gehoorzaam zijn aan wat er werd gezegd. Die Engel wordt 'Gods aangezicht' genoemd, omdat Hij voor de Israëlieten als God was, omdat Hij sprak en werkte als de HEER. Hem moesten ze volgen en gehoorzamen. Als ze inderdaad gehoorzaam waren, zou de HEER hen snel en veilig in het beloofde land brengen. Ieder volk dat ze onderweg tegenkwamen zou bang voor hen zijn, omdat zij zouden horen welk een machtige God de God van de Israëlieten was. Ook de volken die nog in het beloofde land woonden zouden zij verslaan en verjagen, totdat ze een groot gebied zouden bewonen.

De woorden van het Verbond worden opgeschreven

Mozes gaf alles wat de HEER tegen hem gezegd had door aan het volk, en schreef het ook nog eens allemaal op. Daarom hebben we dat nu in onze Bijbels! Nadat Mozes het allemaal nog eens had voorgelezen, en zelfs nog gedenkstenen had neergezet als bewijs dat ze de HEER beloofd hadden gehoorzaam te zijn, brachten ze offers voor de HEER.

Na dit alles zei de HEER weer tegen Mozes dat hij de berg op moest klimmen, samen met Jozua – Mozes' dienaar en latere opvolger. Halverwege moest Jozua wachten, terwijl Mozes naar de top klom. Daar daalde de wolk weer neer en sprak de HEER met Mozes. Hij beloofde hem twee stenen platen waarop Hij Zelf de wetten en geboden zou schrijven om het volk te onderwijzen. Mozes bleef daar 40 dagen en nachten.